

EUGEN TODORAN
SCRIERI
I. Studii și articole (1937-1956)

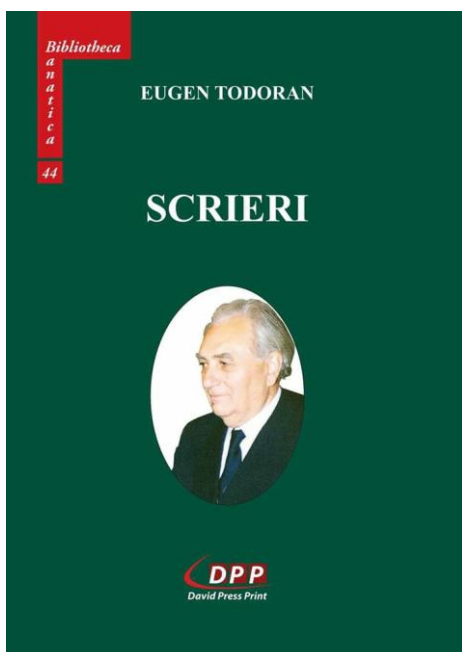
Ediție critică, text stabilit, studiu introductiv, tabel cronologic, notă asupra ediției și bibliografie de Viviana Milivoievici

Prefață de Crișu Dascălu

Timișoara, Editura David Press Print, 2016, 334 p.

Vasile MAN

Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad

Apărut în seria *Ediții critice*, colecția *Studii și cercetări umaniste*, Seria *Istorie și studii culturale*, alcătuit sub egida Institutului de Studii Banatice „Titu Maiorescu” al Academiei Române, Filiala Timișoara – așa cum menționează în **Prefața** cărții prof. univ. dr. **Crișu Dascălu** – directorul acestui institut, „Eugen Todoran este unul dintre întemeietorii filologiei timișorene, nu numai pentru că i s-a dedicat chiar din primul an al existenței ei, ci, mai ales pentru că a creat o școală de istorie literară, ai cărei apartenenți sunt cunoscuți și apreciați în lumea noastră literară”, fiind așezat alături de G. I. Tohăneanu și G. Ivănescu.

„Eugen Todoran, menționează profesorul Crișu Dascălu, s-a făcut cunoscut printre specialiști prin volumele sale dedicate, aproape în exclusivitate, scriitorilor noștri clasici”, lui Mihai Eminescu, Titu Maiorescu și Lucian Blaga.

Rezultat al unei aprofundate și îndelungate activități de cercetare științifică, primul volum din Eugen Todoran – *Scieri (I Studii și articole 1937-1956)*, a văzut lumina tiparului prin grija CS Dr. **Viviana Milivoievici**, care a realizat o ediție critică, text stabilit, studiu introductiv, tabel cronologic, notă asupra ediției și bibliografie.

În **Studiul introductiv**, Viviana Milivoievici, prezintă personalitatea profesorului Eugen Todoran, începând de la **Considerații biografice**, până la consacrarea ca întemeietor de școală filologică, prezentând, în sinteză, date esențiale din viața și opera lui Eugen Todoran. Enumerăm, în acest sens: **Considerații biografice**, ca fiu al Transilvaniei, născut la 21 noiembrie 1918, în comuna Cornești, raionul Târnăveni; **Debutul literar**, în 1937, în revista „Ghiocelul” din Teiuș, cu articolul *Cultura națională*; **Studentia**, la Universitatea din Cluj, unde a avut ca profesori pe Lucian Blaga, D. D. Roșca, Liviu Rusu, Sextil Pușcariu și Dimitrie Popovici – mari personalități ale culturii române; **Cercul literar de la Sibiu** (înființat în anul 1940), unde Eugen Todoran a activat alături de Radu Stanca, Ion Negoitescu, Cornel Regman, Deliu Petroiu, Șt. Aug. Doinaș etc.; **Articole de tinerețe** din anul studentiei, urmată de o perioadă de absență (1948-1956) și **Intervalul timișorean** (1956-1997).

Sunt consemnate, în continuare, studii despre idei reluate, idei redefinite, studii, interviuri, dezbateri, anchete, comunicări, colocvii, conferințe, calitatea de editor, redactor și prefațator, corespondențe și rolul lui Eugen Todoran de **întemeietor de școală filologică și bibliotecă universitară**.

După *Studiul introductiv*, urmează un tabel cronologic cu date ale întregii sale vieți – 21 noiembrie 1918 – 2006, cât o notă asupra ediției cu mențiunea că „În ediția de față sunt adunate pentru prima dată toate scrierile lui Eugen Todoran, atât cele apărute în periodice, cât și cele din volume”. Se face precizarea că primul volum (cel de față) „cuprinde articole publicate între 1937 și 1956, când s-a stabilit la Timișoara”, iar volumul al doilea (în curs de cercetare și elaborare) va publica articole din perioada 1956-1997.

Dintre studiile semnate de Eugen Todoran și publicate, în acest volum, prin grija și competența științifică exemplară a editorului Viviana Milivoievici, reținem atenția asupra câtorva nume de referință din literatura și cultura română: Mihai Eminescu și Tudor Arghezi.

În studiul *Mihai Eminescu: Cunoaștere și durere*, Eugen Todoran arată că „Marii vizionari au încercat să se smulgă din cătușele lutului pentru a cunoaște necuprinsul, s-au străduit să dezlege rostul vieții din existența lumii (...) cu cât cunoașterea pătrunde mai adânc în nemărginirea cosmică, rostul vieții pământești se dezvăluie mai mult într-un sentiment de zădărnici.” (TODORAN, 2016, p. 89)

Eminescu, spune Eugen Todoran, a încercat să asculte melodiile cosmice, sfârșind prin pesimism (*Scrisoarea I*). Ajuns cu pesimismul la extremă, Eminescu va spune: „Că vis al morții eterne e viața lumii întregi” dar, afirmă Eugen Todoran „pesimismul lui Eminescu nu este conceput numai ca un sfârșit al vieții pământești, ci și ca un început al vieții veșnice”.

Într-un amplu studiu dedicat lui Tudor Arghezi – *Dumnezeu în poezia lui Tudor Arghezi*, Eugen Todoran sintetizează foarte clar crezul poetic spunând: „În lirica lui Arghezi, viziunea poetică este aceea a vieții însăși a omului așezat în centrul unei lumi ale cărei orizonturi îmbină pământul cu cerul, în care trupul se îmbină cu sufletul, pasiunile cu virtuțile, sufletul diavolului cu harul divinității”, omul cuprinzând în el divinitatea și natura, fiind considerat un microcosmos. În concepția lui Arghezi, spune autorul studiului, „Dumnezeu a creat lumea ca să scape de urât”.

Rugându-se la Dumnezeu, Tudor Arghezi, simțindu-se singur, îi cere ajutorul:

„Tare sunt singur, Doamne, și pieziș!
Copac pribeag uitat în câmpie,
Cu fruct amar și cu frunziș,
Țepos și aspru-n îndârjire vie.”

Romantic și modern, în același timp, Tudor Arghezi îmbină lirismul cu religiozitatea creștină, cu sensibilitatea primitivă, cuprinde în aceeași imagine cerul, deopotrivă cu pământul.

Studiile dedicate de profesorul Eugen Todoran, marilor personalități ale literaturii și culturii române, cuprind în prezentul volum și pe Titu Maiorescu, V. Voiculescu, Liviu Rebreanu, Dostoievski, Kant, Ion Creangă.

Printr-o aprofundată muncă de cercetare științifică, dr. Viviana Milivoievici, pune în lumină devotamentul și vocația sa față de prezentarea unei mari personalități ale învățământului superior din Timișoara, Eugen Todoran, reușind, în același timp să promoveze imaginea acestuia în circuitul național al culturii române.

Editorul cărții prezentate, Viviana Milivoievici, se remarcă prin rigurozitatea stilului științific, susținut de o documentație aprofundată, până la relatarea unor detalii, care pun în lumină personalitatea profesorului Eugen Todoran.

Vocația pentru literatură a autoarei, ea însăși un nume respectat prin cărțile publicate se remarcă prin spiritul critic și onest, prin atașamentul său față de opera marilor personalități din lumea școlii, oferind cu generozitate o carte științifică susținută de frumusețea unui stil narativ elevat.

Bibliografie

TODORAN, Eugen, *Scrieri. I. Studii și articole (1937-1956)*, Timișoara, Editura David Press Print, 2016

Dr. Viviana Milivoievici (n. 09.07.1981, în Moldova Nouă, jud. Caraș-Severin) este cercetător științific în cadrul Institutului de Studii Banatice „Titu Maiorescu”, Academia Română, Filiala Timișoara.

Domeniile sale de interes sunt istoria și critica literară, interculturalitatea și multiculturalitatea.

A obținut titlul științific de Doctor în filologie, în anul 2009.

Este absolventă a Universității „1 Decembrie 1918”, din Alba Iulia, Facultatea de Istorie și Filologie, specializarea Limba și Literatura Română – Limba și Literatura Franceză (2004), a programului de master *Literatura și mentalitățile*, din cadrul Universității de Vest din Timișoara (2006) și a Facultății de Economie și de Administrare a Afacerilor, specializarea Economie și Afaceri Internaționale, în cadrul Universității de Vest din Timișoara (2008).

Este membru și responsabil de proiecte în cadrul Societății Enciclopedice a Banatului din Timișoara, președinte: prof. univ. dr. Crișu Dascălu; redactor-șef adjunct la revista „Regatul Cuvântului” și redactor principal, șef departament critică literară la revista de cultură și spiritualitate universală „Sfera Eonică”, din Craiova; referent în Consiliul științific și evaluator științific articole la revista „Studii de Știință și Cultură”, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”, din Arad, membru în Asociația Română de Istorie a Presei (ARIP), membru în Asociația Bibliotecarilor din România (ABR).

De asemenea, a participat la numeroase manifestări științifice cu caracter național și internațional, desfășurate în țară și în străinătate.

A publicat, în calitate de autor unic, în anul 2016, *Publicistica lui Mircea Eliade și opțiunile „Tinerei generații”*, Timișoara, Editura David Press Print, iar în anul 2017, volumul *Albastru-Infinit*, Prefață de Vasile Man (*Poezia ca destin*), Postfață de Florica Pătan (*Lirismul cuantic al unui ALBASTRU – INFINIT*), Timișoara, Editura David Press Print; coordonează ediția critică a operelor profesorului Eugen Todoran, în anul 2016, apărând volumul I, Eugen Todoran, *Scrieri. I. Studii și articole (1937-1956)*, Ediție critică, text stabilit, studiu introductiv, tabel cronologic, notă asupra ediției și bibliografie de Viviana Milivoievici, Prefață de Crișu Dascălu, Timișoara, Editura David Press Print; a coordonat, împreună cu Ioan David, volumul *Tradiții ale presei științifice. Lucrările prezentate la Congresul Internațional de Istorie a Presei, Ediția a IX-a, Timișoara, 2016*, Editura Academiei Române, Editura David Press Print, 2017; colaborează cu *articole științifice, studii, recenzii și cronici* la „Orizont”, „Jurnalul literar”, „Contemporanul. Ideea europeană”, „Discobolul”, „Oglinda literară”, „Columna 2000”, „Revista de Studii Banatice”, „Praf de stele” (fondator), „Luceferi ce răsar”, „Regatul cuvântului”, „Sfera eonică”, „Studii de Știință și Cultură”, „Logos. Revistă de filologie, limbă, literatură și folclor”, „Nord literar”; *poezii și povești* la „Actualitatea literară”, „Algoritm literar”, „Armonii culturale”, „Boema”, „Cetatea culturală”, „Confluente literare”, „eCreator”, „LitArt”, „Literatura de azi”, „Literaturitate”, „Lumina”, „Melidonium”, „Plumb”, „Regatul cuvântului”, „Sfera eonică”, „Sintagme literare”.

